

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Lancicii E Societate Iesv Opvscvlorvm Spiritvalivm
Tomvs ...**

Łęczycki, Mikołaj

Antverpiae, 1650

Prooemium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78809](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78809)

differre à ligatione & ablatione fomi-
tis, qui in Christi D. Humanitate non
fuit, & in B. Virgine Maria à Theologis
asseritur fuisse ligatus in eius prima san-
ctificatione quam accepit in utero S.
Anna matris sue, & postea ablatu fuisse
totaliter, tunc, dum Christus D. in ea
incarnatus est.

CAP. XX.

Estne idem dominium passionum, quod
Mortificatio passionum.

CAP. XXI.

Estne idem dominium passionum, quod no-
stri abnegatio.

CAP. XII.

Hoc passionum dominium estne aliqua spe-
cialis virtus, vel qualitas, aut habitus
distinctus ab aliis virtutibus, & quid
eandem est.

CAP. XXIII.

An non melius esset, cavere passionum do-
minio, ut in nobis remanente difficul-
tate in bene operando, remaneat oc-
casio meriti, quoad crescit, dum supera-
tur difficultas & opus difficile perficitur.

CAP. XXIV.

Qua virtutes magis conducunt ad acqui-
rendum passionum dominium.

CAP. XXV.

Cum passionum Dominium raro conceda-

tur, an non sit presumptio velle illud
assequi.

CAP. XXVI.

Qua virtutes sunt in potentia concupisci-
bili, ut moderentur eius passiones, & qua
singularum natura.

CAP. XXVII.

Qua virtutes sunt in potentia irascibili ad
moderandas passiones eius, & qua earum
natura.

CAP. XXVIII.

An omnes virtutes moderentur passiones,
& quomodo perducant ad passionum do-
minium.

CAP. XXIX.

An sit contra perfectionem dominij passio-
num, vehementer punisci, & acriter re-
prehendere ac punire discipulos, & alios
delinquentes.

CAP. XXX.

An possit assignari certum temporis spa-
tium, quo exacto, acquiratur passionum
Dominium.

CAP. XXXI.

Quibus signis possit cognosci, virum spiritua-
lem, nondum acquisivisse passionum suarum
perfectum Dominium.

An, & quantos, praedicti perfecti passio-
num dominio, sentiant in se motus pas-
sionum, timoris, tristitia & alios similes.

CAP. XXXIII.

Index rerum praecipuarum in his Capitibus tractatarum, Ordine al-
phabeti, est post finem totius operis positus.

P R O O E M I V M.

Tirones in vita spirituali,
nondum Theologicis ex-
culti disciplinis, imò & ve-
terani mei similes agnoscant,
quò sua debeant, dirigere
Studia, ad assequendam om-
nem vitam spiritualis perfe-
ctionem, scire debent, quousque se possit, &
soleat in hominibus perfectioribus, extendere
refrenatio seu moderatio passionum nostrarum,
omnino necessaria ad plenioram vitam spi-
ritualis perfectionem. Nam, ut scribit S. Gre-
gorius Papa, Perfectus quisque, cum in se ipso vitia
vicerit, statim mentem, etiam contra vulnera passionum
accingit. Quod quidem non quomodocunque
faciendum est, sed quemadmodum monet S.
Diadochus. Sic oportet in omnes cupiditates eius
partis animae, quae ratione caret, (in qua sunt passio-
nes) odium exercere eos, qui spiritualiter certant, ut in
habitum illud vertant. Cuius rei necessitatem pul-
chre declarat Abbas Isaac apud Cassianum, pe-
nitentia similitudine ab aedificatione turris altissi-
mae, cui similem esse ait, virtutum perfectam ac-
quisitionem: quam necessario praecedere debe-

re ait, omne repurgium vitiorum, & effusionem ru-
derum passionum: & sic vias, ut aiunt, ac solida terra
pectoris nostri, imò illi Evangelica petra in sublime
scansura Supericiantur simplicitatis & humilitatis
fundamenta firmissima, quibus haec turris spiritualium
virtutum molitionibus extruenda, & immobiliter
valeat stabiliri, & ad summa calorum fastigia, confi-
dentiâ propria firmitatis attolli. Quam tamen aedi-
ficationem virtutum & firmitatem, non vires
naturae solius pariunt, sed Divinae gratiae auxilia
& dona, quae ad hoc tanquam simpliciter nec-
cessaria, agnoverit Cassianus, dum ex suo sensu
locutus est: lib. 6. Inst. c. 5. & c. Et lib. 12. Inst. ca. 9.
10. 11. Et Coll. 10. cap. 10. Coll. 3. cap. 10. in fine. &
cap. 12. 13. 14. 15. capite verò 16. ait, sacrilegum esse
quicquam de bonis actibus nostrae industriae & non Dei
gratiae vel adiutorio deputare: additque, neminem
posse sine Dei inspiratione vel cooperatione spirituales
fructus exhibere: idque confirmat tum dicto S. Ja-
cobi Apostoli c. 1. Omne datum bonum & omne do-
num perfectum, de vjrsurum est: tum S. Pauli celebri
illâ pro necessitate Divinae gratiae sententiâ 1.
Corinth. 4. Quid habes quod non accepisti: Quod si
accepisti, quid gloriaris quasi non accepisti? Si-
mi-

1.
1.6. mor.
cap. 8.

cap. 43.

Col. 9.
cap. 2.

milis habet capite 22. eiusdem Collationis.

Meritò porò S. Thomas ait: Puritas mentis sita est, ut mens hominis à passionibus inordinatis sit libera. Hinc & Ethnici hoc ipsum docuerunt tanquam necessarium ad complementum virtutum.

Demosthenes, Prudentis, inquit, officium est, uti ut cupiditatem rationi semper habeat obtemperantem: Cupiditas autem vna est è præcipuis passionibus, imò fons illarum. Cicero, Excellentes animas & humana contemnentes, cerni in duobus aut si & solam id quod honestum sit, bonum indices. & ab omni animi perturbatione liberi. Nam & ea que excelsa plerisque & præclara videntur, parvi ducere, ea que ratione stabili firmaque contemnere, sortis animi magnæque dicendum est: & ea que videntur acerba, que multa & varia in hominum statu fortunaque verantur, ita ferre, ut nihil à statu nature discedas, nihil à dignitate sapientis, robusti animi est, magna constantia. Et alio in loco, inter tres res, in quibus ait omnem verti virtutem, secundam esse dicit: Cohibere motus animi turbatos, quos Græci Πάθη nominant: appetitiones, quas illi ὀρέξεις, obediētes efficiere rationi. Quod sanè procurandum est omnibus, maxime Religiosis, quia deploranda res est, naturalibus subesse affectibus, & tam duram perpetuò ferre dominatum. Nam, ut ait S. Gregorius Nyssenus, Qui in eorum qui in nobis sunt affectibus, cum prævaluerit, dominus subacti, & in servitutem redacti existit: ac veluti tyrannus quispiam arce animi occupatâ, per ipsos subditos vexat ac affligit obediētes, ministris ad id, quod ei placitum fuerit, nostris cogitationibus abutens. Sic ira, sic metus, sic timiditas, sic audacia, aegritudinis pariter & voluptatis affectus, odium, contentio &c. Et omnes qui per contrarium in nobis intelliguntur affectus & perturbationes, tyrannorum quorundam, ac dominorum, pro suo imperio animam veluti captivam quandam subigentium, enumeratio est. Ne simus ergo captivi nostrarum passionum, sed domini: quod Divinæ gratiæ auxiliis freti, assequi poterimus, modis infra explicandis. Talem virum ita dominantem suis passionibus immortalem appellat S. Ambrosius: Animum vincere, iracundiam cohibere, compugnantesque, leges carnis & mentis in vnum cogere, immortalis est cuiusdam viri, quem inferni porta non susceperit.

Sed ut agnoscat quibus in rebus situm sit passionum humanarum dominium, earum prius natura, seu qualitas, rudi Mineruâ, sine subtilitatibus Theologicis, explicanda est, uti & numerus earum, & alia.

CAPVT PRIMVM.

Quibus nominibus appellantur Passiones?

Respondet, cum S. Augustino: Motus animæ, quos Græci Πάθη, appellant, ex Latinis quidam, ut Cicero, perturbaciones dixerunt: alij affectiones; alij affectus: quidam verò ex Græco expressius, passiones vocant. Similiter S. Gregorius Nyssenus: Πάθη, inquit, id est affectus, passiones, siue perturbaciones & motus dicuntur, quæ non omnino mali alicuius causa, humana nature contributa sunt, sed certo quodam vsu voluntatis, & arbitrij, vel virtutis, vel vitij instrumenta tales animi motus existunt. Quemadmodum ferrum dum ex sententiâ artificis cuditur, quodcumque ferramentum artificis animo voluntas destinaverit, ad id etiam formatur, & vel gladius, vel rustici alicuius operis instrumentum fit.

CAPVT SECVNDVM.

Quæ sit definitio seu descriptio Passionis?

Respondet, à S. Ioanne Damasceno sic Passionem defini, & à S. Thoma recipi: Passio est motus sensibilis, seu sensitivus, appetitivus potentie, seu virtutis, ob imaginationem boni vel mali, proveniens scilicet. Vel alter: Passio est motus irrationalis animæ, ob opinionem boni vel mali (ita eam definit Elias Cretenensis.) Nam opinio boni concupiscentiam mouet, ac mali opinio mouet iram. Porò alio modo in Com. apud antiquos Ascetas, teste S. Ioanne Climaco, nomen passionis in materiâ peccatorum sumebatur. Passionem enim eam propriam esse dicebant, qua tempore in animo vitiosus insedit, eamque iam sui consuetudine, in suum habitum transduxit addò, ve suâ sponte propriaque iam voluntate ad eam currat.

CAPVT TERTIVM.

Quot sunt Passiones in homine, & ubi resident?

Respondet, esse vndecim, & recipi in appetitu sensitivuo, seu irrationali, qui vocatur sensualitas.

Est autem appetitus sensitivus, seu sensualitas, in corpore insita facultas in inferiore hominis portione, scilicet corde, vel, ut alij putant, in corde & hepate existens, quæ habet pro suo proprio obiecto bonum, aut malum sensibile, illi per imaginationem representatum, tanquam conueniens, vel disconueniens homini.

Porò hic appetitus sensitivus duas habet potentias seu partes, concupisibilem & irascibilem, quas re ipsa non distingui inquit Angelus & Gabriel, communis tamen & vera sententia est, eas & in homine, & in brutis re ipsa distingui, ut docet pluribus locis S. Thomas & S. Bonaventura, & Scotus, & Albertus, Valentia, Toletus, Conimbricenses, Azor, cum Tanner qui eos citat: & habere in corde sedem dicunt post Hippocratem, Zenonem, Posidonium, Chrysippum, Aristotelem, Theophrastum, & alios Peripateticos ex Velalio, Conimbricenses, Valentia,

1.3. Tule. disp. de anima & resurrect.

5. Pam. l. 2. fid. c. 22. Th. 1. 2. q. 22. a. 3.

in Com. Or. 11. Na. gr. 15. col. 6.

An. in mor. c. 4. Gab. 2. d. 16. q. v. & in 3. d. 26. q. v. a. 3. dub. 1. Th. 1. p. q. 81. a. 2. & 3. q. 59. a. 4. & 2. q. 23. a. 1. & 1. Tann. to. 2. q. 4. d. 1. a. 3. & 7. lentia,